

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/484/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412219225
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4412219225.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a členov senátu JUDr. Dušana Harbutu a JUDr. Márie Malíkovej, v právnej veci navrhovateľa: BL Telecom debt, s.r.o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 45 535 108, zast. SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, proti odporkyni: Z. X. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. D., T. M. XXXX/XX, t.č. na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou Mgr. Dášou Šuminovou, zamestnankyňou Okresného súdu Nové Zámky, o zaplatenie 331,94 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 04. 03. 2014 č.k. 10C/240/2013-66, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal zaplatenia sumy 331,94 eura s 9 % úrokom z omeškania od 12. 09. 2009 do zaplatenia z titulu zmluvnej pokuty. Zároveň určil, že zmluvná podmienka uvedená v bode 4 Dodatku k zmluve o pripojení č. MT X SIM karta č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 23. 07. 2007 v znení: „v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písmeno b) alebo v bode 2 alebo v bode 3 tohto Dodatku, alebo v článku 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok, alebo v článku 5 bod 5.2 písmeno a) až c) Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke číslo 1 tohto Dodatku“ je neprijateľná. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Z hľadiska skutkového stavu mal za preukázané, že dňa 23. 07. 2007 bola medzi T-Mobile Slovensko, a.s., so sídlom Bratislava, Vajnorská 100/A a odporkyňou uzatvorená písomná zmluva o pripojení podľa § 43 a nasl. zák. č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách a podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka a tiež i Dodatok k zmluve o pripojení, predmetom ktorých bol záväzok Podniku aktivovať a poskytovať odporkyni program služieb 55Viac s dohodnutou dobou viazanosti 24 mesiacov a pri maximálnej kúpnej cene za mobilný telefón Sony Ericsson K610i 1,- Sk. Podľa bodu 4. Dodatku k zmluve v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany odporkyne a následného vypojenia SIM karty sa odporkyňa zaviazala uhradiť zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 Dodatku, t.j. v sume 10.000,- Sk (331,94 eura). Všeobecné podmienky poskytovania verejných elektronických komunikačných dátových služieb spoločnosti T-Mobile Slovensko, a.s. tiež v čl. 10 bod 10.1 a 10.2 upravovali úroky z omeškania v prípade neuhradenia peňažného záväzku zo strany odporkyne v bode 10.3 zmluvnú pokutu a náhradu škody. Faktúrou č. 7907768261 splatnou dňa 11. 09. 2009 bola odporkyni za zúčtovacie obdobie od 22. 07. 2009 do 21. 08. 2009 vyfakturovaná zmluvná pokuta vo výške 331,94 eura. Univerzálnym právnym

nástupcom T-Mobile Slovensko, a.s. sa na základe zmluvy o zlúčení zo dňa 17. 06. 2010 stal Slovak Telecom, a.s., so sídlom Bratislava, Bajkalská 28, ktorý pohľadávku voči odporkyňi postúpil Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 12. 2011 na navrhovateľa. Po právnej stránke odôvodnil napadnutý rozsudok ust. § 262 ods. 1, § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, § 42 ods. 4 písm. b/ zák. č. 610/2003 Z.z., ako i ustanoveniami § 52 a nasl. a § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou mal vzniknúť obchodnoprávny záväzkový vzťah podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, na základe ktorého vznikla právnomu predchodcovi navrhovateľa povinnosť poskytovať odporkyňi verejné telekomunikačné služby a odporkyňi povinnosť zaplatiť za to dohodnutú odplatu a na základe tohto zmluvného vzťahu si navrhovateľ uplatnil voči odporkyňi nárok na zmluvnú pokutu. Opierajúc sa o ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách konštatoval, že predmetný zmluvný vzťah je v skutočnosti spotrebiteľskou zmluvou, keď právny predchodca navrhovateľa túto uzatvoril v rámci svojej podnikateľskej činnosti, kde vystupoval ako dodávateľ a odporkyňa v čase uzatvorenia zmluvy vystupovala ako spotrebiteľka, pretože nebola podnikateľkou. Dospel k záveru, že nárok navrhovateľa na dohodnutú zmluvnú pokutu je neoprávnený, nakoľko dohodnutá zmluvná pokuta je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve podľa § 53 ods. 1 OZ, z ktorého dôvodu je podľa § 53 ods. 4 OZ v znení do 31. 12. 2007 neplatná. Neprijateľnosť uvedenej zmluvnej podmienky vzhľadom v tom, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky. V tomto smere dôvodil, že zmluva o pripojení a jej všeobecné podmienky obsahujú nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty jednostranne iba v neprospech odporkyne pre prípad porušenia jej zmluvných povinností, pričom pre prípad porušenia zmluvných povinností dodávateľa neexistuje v zmluve žiadna sankcia v podobe zmluvnej pokuty v prospech odporkyne. Argumentoval tiež tým, že obdobným spôsobom bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkami Okresného súdu Košice II vo veciach sp.zn. 36C 198/2012, 36C 180/2012 a 36C 276/2012, ktorými zároveň boli zmluvné podmienky o povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu výlučne spotrebiteľom určené za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti. Naviac z § 544 OZ vyplýva, že strany pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti si môžu dojednať zmluvnú pokutu, ktorá je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť, pričom podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. I keď výška nie je limitovaná, nemôže byť však v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 OZ, t.j. nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Ďalej uviedol, že i keď nepopiera význam zmluvnej pokuty, ani jej dojednania, treba však dbať na skutočný zmysel a cieľ tohto inštitútu, zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že právny predchodca navrhovateľa ponúkal odporkyňi svoje služby prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré mal vopred pripravené a ktorých zmluvné podmienky spotrebiteľ nemohol ovplyvniť, čo sa vzťahuje aj na zmluvnú pokutu, ktorú žiadal zaplatiť od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde, tieto neobchádza ani aspekt neurčitosti a tiež zaväzovali spotrebiteľov k ich zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, t.j. 24 mesiacov a to aj za situácie, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované navrhovateľom, riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti. Právny predchodca navrhovateľa ako dodávateľ tak vôbec nerozlišoval medzi prípadom, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu 1 mesiac pred uplynutím doby viazanosti a medzi prípadom, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu na začiatku doby viazanosti a požadoval zmluvnú pokutu v rovnakej výške, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Nárok navrhovateľa preto ako nedôvodný zamietol a zároveň podľa § 153 ods. 4 OSP aj bez návrhu výslovne uviedol vo výrokovej časti rozsudku zmluvnú podmienku, ktorú považuje za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a v konaní úspešnej odporkyňi nepriznal náhradu trov konania, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, domáhajúc sa ním jeho zmeny a uloženia povinnosti odporkyňi zaplatiť mu návrhom požadovaný nárok. Dôvodil, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Predovšetkým poukázal na to, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal so skutočnosťou, že zmluvná pokuta zabezpečovala jednak zvýhodnenú cenu poskytnutého mobilného zariadenia a jednak benefit, ktorý odporkyňa získala v prípade, ak sa zaviazala na užívanie služieb právneho predchodcu navrhovateľa počas 24 mesiacov. Mal za to, že dojednanie o zmluvnej pokute je len zabezpečenie prospechu poskytnutého odporkyňi a uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty ako subsidiárneho práva, ktoré mu vzniklo až porušením primárnej povinnosti odporkyne platiť

cenu poskytovaných služieb riadne a včas, čo nemožno považovať za nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Nestotožnil sa preto s tvrdením prvostupňového súdu, keď aplikácia ním uvádzaných argumentov by mohla viesť k záveru, že dojednanie akejkoľvek zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zo strany spotrebiteľa je dojednaním absolútne neplatným a súd naň prihliada ex offo. Výklad ustanovení Občianskeho zákonníka učený prvostupňovým súdom preto označil za ústavne nekonformný a zasahujúci do zásady zmluvnej slobody, ktorý mu znemožňuje výkon podnikateľskej činnosti z dôvodu absolútneho zákazu zabezpečovať plnenie povinností spotrebiteľa prostredníctvom zmluvnej pokuty. Ďalej argumentoval, že formu zmluvy použítu jeho právnym predchodcom nemožno bezvýhradne považovať za formulárový typ zmluvy neumožňujúci spotrebiteľovi ovplyvniť jej obsah, pretože druh mobilného telefónu si odporkyňa mohla vybrať sama a podľa zvoleného modelu telefónu bola rozdielna výška jeho štandardnej a akciovej ceny a teda i zmluvnej pokuty s tým, že odporkyňa vôbec si nemusela k zmluve o pripojení odkúpiť mobilný telefón, čo by automaticky znamenalo i zníženie výšky zmluvnej pokuty. Navyiac motiváciou zákazníkov pre uzatvorenie zmluvy o pripojení s viazanosťou 24 mesiacov bola práve akciová cena mobilného telefónu, ako i zvýhodnené volania, či ceny mesačných programov, ktorých hodnotu musel si dodávateľ zabezpečiť zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvných povinností. Ak by odporkyňa neporušila povinnosti vyplývajúce zo zmluvy a dodatku, po uplynutí dohodnutej doby by získala mobilný telefón za zlomok jeho skutočnej ceny a výhodnejšie ceny volaní. Preto zmluvná pokuta bola dojednaná individuálne. Argumentačne sa v tomto smere oprel i o uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. 09. 2011 sp.zn. 8Co/385/2011. K tvrdeniu súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednaní zmluvnej pokuty aj s odkazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 19. 03. 2013 č.k. 9Co/31/2012-157 upriamil pozornosť na to, že právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká aj v prípade, že spotrebiteľ poruší svoju zmluvnú povinnosť aj za posledný mesiac doby jeho viazanosti a teda aj v prípade, že dodávateľovi služby vznikne škoda v podstatne nižšej výške, než je výška zmluvnej pokuty, pričom primeranosť zmluvnej pokuty sa skúma z hľadiska uhradzovacej a sankčnej funkcie, čo znamená, že súd môže označiť takéto dojednanie v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľné len vtedy, keď výška dohodnutej zmluvnej pokuty neprímerane presahuje plnenie, ktoré spotrebiteľ na základe zmluvy dostal alebo by bol dostal, keby nedošlo k zániku zmluvy. Navyiac, ak je zmluvná pokuta primeraná v čase uzavretia zmluvy, nemôže neskoršie porušenie zmluvnej povinnosti postihované zmluvnou pokutou spôsobiť neplatnosť dohody o zmluvnej pokute bez ohľadu na to, v ktorom časovom okamihu po uzavretí zmluvy k tomu došlo. V tejto súvislosti poukázal tiež na právnu úpravu obsiahnutú v § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., podľa ktorého sa považuje za primeranú sankcia do výšky poskytnutej hodnoty peňažných prostriedkov, pričom ak sankcie dosiahnu hodnotu poskytnutých peňažných prostriedkov, je možné ako sankciu ďalej len uplatňovať úroky z omeškania v zmysle nariadenia. Vyjadril presvedčenie, že je možné túto právnu úpravu primerane aplikovať aj pre prípady poskytnutia mobilného zariadenia telekomunikačným operátorom, pretože toto mobilné zariadenie je fakticky financované a poskytnuté za výhodnú cenu a ide o prvotný náklad dodávateľa, ktorý sa mu vráti až prostredníctvom postupných platieb a plnení od spotrebiteľa. Keďže si v danom prípade neuplatňuje zmluvnú pokutu v takej výške, ako by mu prípadne ust. § 3a Nariadenia vlády umožňovalo, domnieval sa, že ním uplatňovaná zmluvná pokuta nemôže byť neprijateľná. Tvrdil, že v prípade, ak by nebol uznaný jeho nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, je potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že jeho právnemu predchodcovi bola spôsobená skutočná škoda, ktorá zodpovedá hodnote dotácie do poskytnutého telefónneho zariadenia, keď odporkyňa bolo poskytnuté telekomunikačné zariadenie za cenu 1,00 Sk a štandardná cena v čase uzatvorenia uvedenej zmluvy tohto zariadenia bola 205,47 eura, čo znamená, že hodnota dotácie do kúpy telefónu bola 205,44 eura. Za situácie, že odporkyňa mala mobilné zariadenie uhradiť počas celej doby trvania zmluvného vzťahu postupnými splátkami, čo nedodržala, vznikla tým jeho právnemu predchodcovi škoda, ku ktorej by nebolo došlo, pokiaľ by odporkyňa dodržala svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy. V neposlednom rade vytkol i nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutého rozsudku, pretože odôvodnenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty nemôže obstať ako dostatočné a presvedčivé a absentujú v ňom akékoľvek konkrétne argumenty.

Opatrovníčka odporkyne sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

Odvolačný súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom tohto konania je návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal zaplata sumy 331,94 eura s 9 % úrokom z omeškania od 12. 09. 2009 do zaplata z titulu zmluvnej pokuty v súvislosti s porušením povinnosti odporkyňou vyplývajúcou jej zo zmluvy o pripojení v spojení s jej dodatkom.

V preskúmanej veci z hľadiska skutkového stavu niet sporu, že dňa 23. 07. 2007 právny predchodca navrhovateľa T-Mobile Slovensko, a.s. so sídlom Bratislava ako poskytovateľ uzatvoril s odporkyňou zmluvu o pripojení podľa § 43 a nasl. zák. č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách a dodatok k tejto zmluve, ktorých predmetom bolo poskytovanie elektronickej komunikačnej služby odporkyni pri zvolenom programe 100 Viac, pri dobe viazanosti 24 mesiacov a zo strany odporkyne záväzok riadne a včas platiť cenu služieb a dodržiavať svoje povinnosti v súlade so zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb a platným cenníkom služieb spoločnosti. Poskytovateľ sa taktiež zaviazal predat' odporkyni zľavnený mobilný telefón Sony Ericsson K610i za 1,-Sk vrátane DPH a odporkyňa sa zaviazala, že po dobu viazanosti nepožiadala o vypojenie SIM karty z prevádzky a že sa nedopusť takého konania a ani neumožní také konanie, na základe ktorého by poskytovateľovi vzniklo právo zrušiť zmluvu o pripojení odstúpením od nej alebo právo vypovedať zmluvu z dôvodov porušenia povinností odporkyňou. V prípade porušenia zmluvných povinností zo strany odporkyne podľa bodu 4 dodatku k zmluve o pripojení sa odporkyňa zaviazala uhradiť poskytovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 10.000,-Sk (331,93 eura). Zo strany odporkyne došlo k porušeniu povinnosti riadne a včas platiť cenu služieb, keď poskytovateľovi neuhradila faktúru č. 7806224925 na sumu 74,46 eura s dňom splatnosti 11. 08. 2008, faktúru č. 7807163995 na sumu 37,23 eura s dňom splatnosti 11. 09. 2008 a č. 7809074543 na sumu 1,66 eura s dňom splatnosti 11. 11. 2008, v dôsledku čoho poskytovateľ vypojil SIM kartu z prevádzky. Navrhovateľ ako právny nástupcu T-Mobile Slovensko, a.s. pohľadávku uplatnenú v tomto konaní, ktorú nadobudol na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 12. 2011 uzatvorenú so Slovak Telecom, a.s. Bratislava, požaduje práve ako sankciu za porušenie povinnosti odporkyňou, a to zmluvnú pokutu, dohodnutú v zmluve o pripojení v spojení s jej dodatkom.

Inštitút zmluvnej pokuty je jedným z právnych prostriedkov zabezpečenia zmluvných záväzkov, ktoré sú súhrnne upravené v ust. § 544 až § 587 OZ. Ich zmyslom je zabezpečenie splnenia povinností, ktoré sú obsahom záväzku. Účel zmluvnej pokuty spočíva predovšetkým vo vyhrážke citelnou majetkovou sankciou voči dlžníkovi pre prípad, že nesplní svoju povinnosť hlavného záväzkového vzťahu a taktiež v zabezpečení veriteľa proti prípadnej škode, ktorá by mu mohla nesplnením hlavného záväzku vzniknúť. Zároveň má sankčný charakter, pretože účastníka, ktorý poruší zmluvnú povinnosť, stíha nepriaznivým následkom v podobe vzniku ďalšej povinnosti zaplatiť peňažnú čiastku v dohodnutej výške. Zmluvná pokuta teda vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Dojednanie zmluvnej pokuty, ako i jej výšky je zásadne vecou vzájomnej dohody strán. I keď výška zmluvnej pokuty nie je limitovaná, neznamená to však, že by v každom jednotlivom prípade mohla byť zmluvná pokuta dohodnutá v neobmedzenej výške, keďže nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 OZ, t.j. nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Navyiac je ju tiež potrebné posúdiť i z hľadiska právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv obsiahnutej v prvej časti V. hlavy Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl.), ktoré majú povahu osobitných ustanovení. V zmysle týchto ustanovení za dodávateľa sa považuje osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Je silnejšou zmluvnou stranou, ktorá ponúka spotrebiteľovi k spotrebe určitú vec, ktorej predaj, resp. iná forma distribúcie je predmetom podnikania dodávateľa. Na druhej strane spotrebiteľ je zase osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Je slabšou zmluvnou stranou, preto nemôže vopred pripravený návrh zmluvy ovplyvniť.

Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 OZ).

Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k/ OZ, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách zákonodarca zakotvil práve v ust. § 53 OZ. Je založené na premise, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie koná profesionálne a so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo by zodpovedalo poctivému prístupu v podnikaní. Týka sa však iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné (porovnaj uznesenie IV. ÚS 55/2011) a teda podmienok, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa, a preto ich použitie sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Sleduje tým cieľ, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. V tejto súvislosti je významné, že spotrebiteľ v existujúcich podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predkladané, pričom s ohľadom na ich spôsob vyhotovenia, štylizáciu, rozsiahlosť, ako aj použitú právnu terminológiu nemá možnosť sa s nimi dôsledne oboznámiť alebo ich vôbec prečítať, či pochopiť ich obsah. Vždy treba vychádzať zo zásady „právo je umením dobrého a slušného“. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách teda vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (porovnaj rozsudky Mostaza Claro, C 168/05, bod 25, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98). Prírodzene ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv (označované i pojmom typové, štandardné, adhézne zmluvy), ktoré sú uzatvárané na základe predbežne vypracovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý dodávateľ používa vo viacerých prípadoch. Jednou z takýchto neprijateľných podmienok je i ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktorým dodávateľ požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku (§ 53 ods. 4 písm. k/ OZ).

V danej veci súd prvého stupňa riadiac sa vyššie citovanou zákonnou úpravou a závermi i postupoval, v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie, na základe ktorého v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a túto i správne právne posúdil. Keďže odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením jeho rozhodnutia, využíjúc postup podľa § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré považuje za výstižné a presvedčivé a na ne v podrobnostiach ďalej poukazuje. Na zvýraznenie ich správnosti len podčiarkuje, že i podľa názoru odvolacieho súdu sporom dotknutá zmluva o pripojení v znení jej dodatku uzatvorená právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou je štandardnou spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú dopadá právna úprava ust. § 52 a nasl. OZ. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že zmluvná pokuta dohodnutá v dodatku k zmluve o pripojení je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky, odvolací súd sa s týmto jeho názorom plne stotožňuje. Argumentáciu prezentovanú navrhovateľom v jeho odvolaní o arbitrárnosti rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj o jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, považuje za neopodstatnenú, keď súd prvého stupňa jasne uviedol, v čom vzhliadol značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Táto podľa prvostupňového súdu spočívala v tom, že pre prípad porušenia zmluvných povinností dodávateľa

v zmluve neexistovala žiadna sankcia v podobe zaplatenia zmluvnej pokuty v prospech odporkyne ako spotrebiteľky, v stanovení paušálnej výšky zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde, zmluvnú pokutu neobchádza ani aspekt neurčitosti a ako podstatnú označil skutočnosť, že dojednaná zmluvná pokuta zaväzovala odporkyňu, ako aj ostatných spotrebiteľov k jej zaplateniu ako v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, tak aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované právny predchodcom navrhovateľa, riadne platil ich úhradu a to až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti. Aj podľa názoru odvolacieho súdu neprimeranosť zmluvnej pokuty ako sankcie sa prejavuje osobitne v spojení so súdom prvého stupňa uvádzaným časovým aspektom, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Okrem toho odvolací súd poukazuje tiež na skutočnosť, že právny predchodca navrhovateľa zmluvnou pokutou zabezpečoval poskytnutie mobilného telefónu a modemu odporkyni za akciovú cenu, pričom v prípade mobilného telefónu Sony Ericsson K610i akciová cena predstavovala sumu 1,-Sk a podľa tvrdenia navrhovateľa uvádzaného v jeho odvolaní hodnota uvedeného mobilu v čase predaja bola 205,47 eura. Za situácie, že zmluvná pokuta bola dohodnutá vo výške 331,94 eura, znamenalo to navýšenie o viac ako 60 %, čo predstavuje neprimerané zvýhodnenie navrhovateľa na úkor odporkyne a to i v prípade, že odporkyni by bol súčasne poskytnutý benefit v podobe zľavnennej ceny hlasových hovorov.

Aj ďalšie námietky vznesené navrhovateľom v jeho odvolaní odvolací súd považuje za nedôvodné. Pokiaľ navrhovateľ tvrdí, že v prípade zmluvnej pokuty išlo o osobitne vyjednanú zmluvnú podmienku, je potrebné poukázať na to, že zmluvná pokuta bola dohodnutá obdobne na štandardnom formulári a to na dodatku k zmluve o pripojení ako súčasť systému štandardizovaných produktov, a preto úvahy predkladané navrhovateľom v tomto smere sú len v rovine hypotetických úvah. Zvlášť, pokiaľ je ťažko predstaviteľné, že by operátor pri množstve spotrebiteľov, s ktorými uzatvára zmluvy, osobitne dojednával práve zmluvné pokuty. Navrhovateľ tak v konaní nepreukázal nad akúkoľvek pochybnosť, že zmluvná pokuta s odporkyňou bola individuálne dojednaná, a preto podľa § 53 ods. 3 OZ platí, že sa nepovažuje za individuálne dojednanú. Aj úvahy navrhovateľa v súvislosti s analógiou iuris § 3a ods. 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v nadväznosti na primeranosť zmluvnej pokuty považuje odvolací súd za nenáležité. Súd prvého stupňa preto správne zmluvnú pokutu tak, ako bola dohodnutá v dodatku k zmluve o pripojení vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá podľa § 53 ods. 5 OZ je neplatná. Z takejto neplatnej zmluvnej podmienky preto nevzniklo navrhovateľovi právo na plnenie, z ktorého dôvodu bolo potrebné návrh navrhovateľa ako neopodstatnený zamietnuť tak, ako to správne učinil súd prvého stupňa. Rovnako správne v súlade s ust. § 153 ods. 3, 4 OSP súd prvého stupňa postupoval, pokiaľ vyslovil neprijateľnosť podmienky uvedenej v bode 4 dodatku k zmluve o pripojení č. MT GSM910668959 zo dňa 23. 07. 2007. V zmysle tohto ustanovenia totiž súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľná. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní plne úspešnej odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože opatrovníčka odporkyne návrh na priznanie náhrady trov odvolacieho konania nepodala.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.